

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2023.

Шифра кандидата: _____

УПУТСТВО: Тест попуњавати ћирилицом, хемијском оловком и без преправљања, поштујући граматичка и правописна правила. Нечитки, половични, преправљани, граматички и правописно неправилни одговори неће се признавати.

1. Заокружите слово испред назива дела у којем је Вук Ст. Караџић први пут употребио своју реформисану азбуку: 1 поен
 - а) Писменица сербскога језика (1814)
 - б) Српски рјечник (1818)
 - в) превод Новог завјета (1847)
2. Из речи КОСМОНАУТ препишите зубни праскави (експлозивни) сугласник: _____ **Т** 1 поен
3. Наведите која се гласовна алтернација (гласовна промена) десила у додиру префикса и основе у речи *потпалубље*: **једначење сугласника по звучности** или **алтернација/промена д : т** 1 поен
4. Заокружите реч у оквиру придевске синтагме у којој је дошло до алтернације **з:ж** (јотовања): 1 поен

бржи човек; брже трчати; **много бржи**; много брже трчи.
5. Одредите врсту подвучених речи у реченици: 1 поен

Можда и јесте истина да обичан човек живи боље сада него пре револуције.

јесте _____ **глагол** _____
обичан _____ **придев** _____
боље _____ **прилог** _____
6. Одредите род, број и падеж подвучене именице у примеру *Сто људи, сто ћуди*. 1 поен

род: _____ **женски** _____
број: _____ **множина** _____

падеж: генитив

7. Поред сваке речи напишите којим начином творбе је настала: **1 поен**

књижара извођење или деривација или суфиксација

пазикућа слагање или композиција

8. Следећим речима додајте одговарајуће префиксе тако да се добију њихови *антоними*: **1 поен**

истина неистина

смртан бесмртан

9. Заокружите слово испред реченице у којој је подвучен *субјекат*: **1 поен**

а) Силуете пред његовим очима јасно оцрта блистава бујица светлости.

б) Силуете пред његовим очима јасно оцрта блистава бујица светлости.

в) Силуете пред његовим очима јасно оцрта блистава бујица светлости.

10. У следећој реченици подвуците *глаголски предикат*: **1 поен**

Спустивши се у седишту, опрезно је подигао руку.

11. У следећој реченици подвуците зависну реченицу и одредите њену врсту: **1 поен**

Након што је купио карту, отишао је до стана и спаковао један кофер и ранац.

Врста зависне реченице: временска или темпорална

12. Напишите број реченице испред одговарајуће функције коју у њој има синтагма *широких погледа на свет*: **1 поен**

1. *Одрекао се широких погледа на свет.* 2 именски предикатив (именски део предиката)

2. *Марија је била широких погледа на свет.* 3 падежни атрибут

3. *Жена широких погледа на свет радо путује.* 1 неправи објекат

13. Одредите врсту напоредног односа којим су повезане две независне реченице и заокружите *везник* којим је тај напоредни однос обележен: **1 поен**

*Није уопште рачунао на нечију помоћ **нити** је могао то да схвати.*

Врста напоредног односа: саставни

14. У следећој табели само су два тачно написана назива (у свакој колони по један). **1 поен**

Заокружите по једно слово испред тог тачног решења (по једно у свакој колони):

а) Претшколска Установа „Плави чуперак”	а) ПУ „Плави чуперак”
б) Предшколска установа „Плави чуперак”	б) П.У. „Плави чуперак”
в) Претшколска установа „Плави чуперак”	в) П.У. „Плави Чуперак”
г) Предшколска Установа „Плави чуперак”	г) ПУ „Плави чуперак”

15. Наведите скраћенице следећих речи и појмова (назива): **1 поен**

доктор: др такозвани: тзв. основна школа: ОШ

16. У својој збирци песама _____ Тражим помиловање _____ (упишите наслов збирке), **1 поен**
српска песникиња 20. века _____ Десанка Максимовић _____
(упишите име и презиме песникиње) успоставља песнички дијалог са правним документом из 14. века, *Душановим закоником*.

17. У овој песми двојица браће, Дмитар и Богдан, деле очевину, али се не могу договорити коме ће припасти симболи јунаштва – коњ и соко. Својим мудрим и племенитим поступком сукоб разрешава Дмитрова љуба Анђелија, а Дмитар спознаје опасност у којој је због своје сујете могао погубити брата. **1 поен**

Наслов ове песме је _____ Диоба Јакшића _____,
а песма је испевана у _____ десетерцу _____ (упишите врсту стиха).

18. Одредите врсту *строфе* и *риме*. **1 поен**

*Не плачем само с болом свога срца
Рад' земље ове убоге и голе;
Мене све ране мога рода боле,
И моја душа с њим пати и грца.*

строфа _____ катрен _____

рима _____ обгрљена _____

19. Фигура којом се читањем почетних слова стихова, строфа или целина неког текста добија његов наслов, посвета, или нека друга порука назива се _____ акrostих _____ (упишите назив фигуре). Оваквим читањем добио се наслов најпознатијег дела деспота Стефана Лазаревића, _____ Слово љубве _____ (упишите наслов дела). **1 поен**

20. Повежите имена *епских јунака* са *временима* којима припадају тако што ћете на линије уписати одговарајући број: **1 поен**

<u>2</u> песме средњих времена	1. Карађорђе
<u>3</u> песме старијих времена	2. мали Радојица
<u>1</u> песме новијих времена	3. кнез Лазар

21. Судбину књижевне јунакиње _____ Софке _____ (упишите име јунакиње) приповедач прати од њених девојачких дана па све до усахнућа њене снаге и лепоте. У појединим ситуацијама јавља се и њен отац ефенди Мита, затим газда Марко и син му Томча, за кога је отац удаје, уверен да ће му то донети материјално избављење. Назив овог романа је _____ Нечиста крв _____ (упишите наслов романа). **1 поен**

22. Повежите имена *песника* са *епохама* којима припадају тако што ћете на линије уписати одговарајући број: **1 поен**

<u>2</u> савремена књижевност	1. Јован Дучић
<u>4</u> авангарда (међуратна)	2. Бранко Миљковић
<u>1</u> модерна	3. Ђура Јакшић
<u>3</u> романтизам	4. Растко Петровић

23. На линијама поред *наслова* књижевних дела упишите *имена њихових аутора*: **1 поен**

Корени _____ Добрица Ћосић
Хазарски речник _____ Милорад Павић

24. Који мит представља позадину *Антигоне*? **1 поен**

- а) мит о Сизифу
- б) мит о Едипу
- в) мит о Орфеју.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

25. На основу наведених појмова напишите о којој личности је реч: **1 поен**

Суботица, *Енциклопедија мртвих*, *Андреас Сам*, *Пеишчаник*
Реч је о писцу _____ Данилу Кишу _____ (упишите име и презиме писца).

26. Уз *имена јунака* допишите *наслове дела* којима припадају и *њихове ауторе*: **1 поен**

Аранђел и Вук Исакович _____ Сеобе _____ Милош Црњански
Ћамил и Џем-султан _____ Проклета авлија _____ Иво Андрић

27. Заокружите слова испред *два појма* који се односе на *оба књижевна дела*: **1 поен**

Процес Франца Кафке и *Чекајући Годоа* Семјуела Бекета.

- а) драма
- б) реализам
- в) апсурд
- г) футуризам
- д) отуђеност

28. Подвуците дело које се *не бави темом рата*: **1 поен**

Башта сљезове боје, *Време смрти*, *Дервиш и смрт*, *Сеобе*

29. Уз *наслове дела* допишите *земљу* у којој се радња одвија: **1 поен**

Хамлет _____ Данска
Злочин и казна _____ Русија
Дон Кихот _____ Шпанија

30. Шта је *цезура*? **1 поен**

- а) слобода штампе
- б) постакценатска дужина
- в) пауза која дели стих на ритмичке целине
- г) забрана штампе

(Заокружите слово испред тачног одговора.)